

Asia: Asia VN/1868/2020

Lausuntopyyntö yhtiön tehtävien ja henkilöstön siirtoa koskevista säännöksistä Business Finland -lakiesitysluonnoksessa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriölle

JUKO ry kiittää mahdollisuudesta lausua Business Finland -lain muutoksia koskevan hallituksen esitysluonnoksesta. Lausuntopyyntöön mukaisesti keskitymme kolmeen seuraavaan osaan:

1. Yhtiön tehtävien siirtoa koskevat siirtymäsäännökset (18 §)
2. Yhtiön henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset (19 §)
3. Henkilöstö- ja organisaatiovaikutuksia koskeva kappale 4.2.2

Yhtiön tehtävien siirtoa koskevat siirtymäsäännökset (18 §)

Yhtiöstä siirretään tehtävät rahoituskeskukseen lain 11 §:n 3 momentista ja 11 a §:stä johtuvan yhtiön tehtävien uudelleenjärjestelyn johdosta. Yhtiön tehtävät siirtyvät osaksi rahoituskeskuksen 3 §:ssä tarkoitettuja tehtäviä tai 3 §:n 4 momentin nojalla rahoituskeskukselle säädettyjä tehtäviä. Tehtävien siirto toteutetaan vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Tehtävien siirtyessä rahoituskeskukselle siirtyvät rahoituskeskukselle näihin tehtäviin liittyvät keskeneräiset asiat, sopimukset ja sitoumukset ja niihin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet. Jos sopimusta tai sitoumusta ei ole mahdollista siirtää, rahoituskeskuksen ja yhtiön on sovittava sopimukseen tai sitoumukseen liittyvien vastuiden siirtymisestä.

JUKO: Tehtäviä siirretään, koska Business Finlandin perustamisen jälkeen todettiin, että yhtiölle oli annettu tehtäviä, joihin sisältyi julkisen vallan käyttöä ja joita ei siksi voitu hoitaa yhtiön toimintana

työsuhteisella henkilöstöllä. Nyt siirrettävät tehtävät tulee virkasuhteisen henkilöstön hoitaa virkavastuulla.

Yhtiön henkilöstöä koskevat siirtymäsäännökset (19 §)

Tämän lain 18 §:n 1 momentissa tarkoitetun yhtiön tehtävien uudelleenjärjestelyn johdosta osan yhtiön palveluksessa olevien työsuhteista siirtyy rahoituskeskukseen vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Määräaikaisessa työsopimussuhteessa oleva henkilö siirtyy rahoituskeskuksen palvelukseen määräaikaisen työsuhteensa keston ajaksi työsuhteeseen. Henkilöiden työsuhteen katsotaan työsuhte-etuuskien määräytymisen kannalta jatkuneen valtiolla yhdenjaksoisena.

Työsuhteiden siirtyminen ei edellytä suostumusta. Rahoituskeskus päättää siirtyvän yhtiön henkilöstön työtehtävistä ja palkasta rahoituskeskuksessa. Ennen työsuhteiden siirtoa rahoituskeskuksen on annettava siirtyville henkilöille kirjallinen selvitys työsuhteen keskeisistä ehdoista vähintään kuukautta ennen työsuhteiden siirtoa. Siirtyvässä työsuhteessa oleva henkilö saa muutoin sovellettavaa irtisanomisaikaa noudattamatta tai sen kestoajasta riippumatta irtisanoa työsuhteensa päättymään siirron hetkellä.

JUKO: Toiminnallisen kokonaisuuden tai sen osan siirtäminen yhtiöltä toisen organisaation hoidettavaksi tapahtuu vakiintuneesti työsopimuslaissa säädettyä liikkeenluovutuksena, jolloin asianomainen henkilöstö siirtyy mukanaan yhtiössä heidän palvelussuhteensa sisältämät edut ja ominaisuudet. Mikäli henkilöstöllä on yhtiössä sellaisia etuja, joita valtion virastossa ei voi olla, tulee ne arvioida rahana ja rahapalkkaa tulee korottaa vastaavasti. Näin on esimerkiksi, jos yhtiön henkilökunnalla on lisäeläke-etuus mutta virasto ei sellaista voi ottaa. Liikkeenluovutuksen yhteydessä henkilöstön palvelussuhteen ehdot eivät muutu.

Luonnoksessa esitetty malli, jossa virasto (Rahoituskeskus) yksipuolisesti päättäisi siirtyvän henkilöstön palkkauksesta ja tehtävistä ei ole sopusoinnussa sen kanssa, mitä henkilöstön siirtämisestä organisaatioiden kesken muuten on säädetty ja sovittu.

JUKO esittää, että henkilöstön siirtämisessä noudatetaan vakiintuneita liikkeenluovutuksen sääntöjä sellaisena kuin ne ovat työsopimuslaissa. Muutosta ei tule käyttää perusteena siirtyvän henkilöstön palvelussuhteen ehtojen heikentämiseen.

Työntekijöihin ja palvelussuhteen ehtoihin sovelletaan muilta osin, mitä laissa säädetään tai sen nojalla säädetään tai määrätään tai mitä valtion virka- ja työehtosopimuksessa määrätään.

Henkilöstö- ja organisaatiovaikutuksia koskeva kappale 4.2.2

Lain muutoksista aiheutuu Business Finlandin organisaation rakenteeseen ja henkilöstöön kohdistuvia vaikutuksia. Lain muutosten jälkeen yhtiö 1) ei voisi hoitaa esimerkiksi eräitä kansainvälisiä edustamistehtäviä 2) eikä rahoituskeskuksen vastuulle kuuluvien hankkeiden

rahoitettavuuden arviointia tai tätä koskevaa yksityiskohtaista neuvontaa. Edellä mainitut tehtävät kuuluisivat jatkossa rahoituskeskukselle.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset liittyisivät henkilöstön siirtoihin yhtiöstä rahoituskeskuksen palvelukseen sekä tehtävien ja roolien tarkennuksiin sekä yhtiössä että rahoituskeskuksessa. Henkilöstön siirtäminen rahoituskeskukseen tulee vaatimaan työntekijöiden osaamisen kehittämistä vastaamaan uusia työtehtäviä. Lain muutosten myötä tehtäviä vähennettäisiin yhtiössä ja lisättäisiin rahoituskeskuksessa. Yhtiön työntekijät suorittavat vähennettäviä tehtäviä nykyisin osana tehtävänkuvansa yhtiössä. Osa näistä työntekijöistä siirrettäisiin rahoituskeskukseen toteuttamaan yhtiöstä siirrettäviä tehtäviä. Siirtyvän yhtiön henkilöstön palvelussuhdelajiin ei lähtökohtaisesti tulisi muutoksia henkilöstösiirroissa. Yhtiöstä siirtyvän henkilöstön palvelussuhdelaji olisi myös rahoituskeskuksessa työsuhde.

JUKO: Tämä perusteluteksti vaikuttaa oudolta, kun henkilöstön siirtämisen perusteena on sellaisten tehtävien siirtäminen yhtiöstä pois, jotka edellyttävät virkasuhteista henkilökuntaa, joka työskentelee virkavastuulla.

Kun yhtiön työntekijät on siirretty rahoituskeskukseen, arvioidaan kuitenkin tarkemmin, onko siirtyneiden työntekijöiden palvelussuhdelaji joissakin tapauksissa tarpeen muuttaa virkasuhteeksi. Esimerkiksi rahoituspäätöksiä koskevaan päätöksentekoon liittyvät tehtävät edellyttävät virkasuhdetta rahoituskeskuksessa.

Henkilöstöä koskevat järjestelyt toteutettaisiin yhteistoiminnasta säädettyjen menettelyjen mukaisesti. Menettelyn tarkoituksena ei ole irtisanoa yhtiön henkilöstöä, vaan mahdollistaa Business Finlandin tilanteessa henkilöstön siirto yhtiön ja rahoituskeskuksen välillä. Yhtiön ja rahoituskeskuksen välisissä henkilöstösiirroissa turvataan henkilöstön palvelussuhteen jatkuvuus ilman että rahoituskeskuksessa syntyviä uusia tehtäviä julistetaan haettavaksi. Rahoituskeskuksella olisi oikeus uudelleen järjestellä siirtyvissä työsuhteissa olevien henkilöiden työtehtävät rahoituskeskuksessa.

Työntekijä, jonka työsuhde siirrettäisiin rahoituskeskukseen voisi halutessaan käyttää erityistä irtisanoutumisoikeutta, joka olisi vastaava kuin liikkeenluovutustilanteissa. Työntekijä, jonka työsuhde on siirretty yhtiöstä rahoituskeskukseen voisi arvioida, ottaako hän vastaan tarjotun työn rahoituskeskuksessa vaihtoehtona sille, että tämä päättää irtisanoutua työsuhteesta.

Yhtiön ja rahoituskeskuksen välisiin tehtävä- ja henkilöstösiirtoihin ei soveltuisi työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 10 §:n 1 momentissa säädetty liikkeenluovutuksen edellytykset, koska yhtiöstä luovutettavat tehtävät eivät pysyisi luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Yhtiöstä siirtyvien työntekijöiden työtehtävät muuttuvat rahoituskeskuksessa, minkä vuoksi yhtiöstä siirtyvien työntekijöiden mukana ei olisi tarpeen siirtää heidän työtehtävät sellaisenaan. Liikkeenluovutussäännöksen soveltaminen vaatisi yhtiön työntekijöiden työnkuvien muuttamista yhtiössä ennen liikkeenluovutusta.

JUKO: Työnantajan liikkeen luovutuksella tarkoitetaan työsopimuslaissa esimerkiksi yrityksen tai tämän toiminnallisen osan luovuttamista toiselle työnantajalle, jos luovutettava, pää- tai sivutoimisena harjoitettu liike tai sen osa pysyy luovutuksen jälkeen samana tai samankaltaisena. Työsopimuslaissa ei, toisin kuin tämän ehdotuksen tekstissä, mainita tehtävien pysyvyydestä mitään.

Virastoon siirtyvä henkilöstö siirtyisi yksityisen alan työeläkejärjestelmästä valtion työeläkejärjestelmän piiriin. Viraston ei ole mahdollista ottaa valtion työeläkejärjestelmää

täydentävää lisäeläkettä. Lähtökohtana olisi, että henkilöstösiirrot eivät heikentäisi yhtiön henkilöstön lisäeläketurvaa.

JUKO: Puuttuva lisäeläketurva on mahdollista muuttaa osaksi siirtyneen henkilön palkkaa. Palkkaa korottamalla varmistetaan se, että henkilöstö siirtyy muuttumattoman tasoisin eduin virastoon. Siirtoa ei tule käyttää henkilöstön palvelussuhteen ehtojen heikentämiseen.

Esityksellä on vaikutusta rahoituskeskuksen ja yhtiön henkilöstön lukumääriin. Yhtiön julkisten hallintotehtävien tarkempi määrittely esityksessä aiheuttaa välittömästi tarpeen siirtää yhtiöstä rahoituskeskukseen arviolta noin 80 henkilöä.

Vuoden 2021 lopussa Business Finlandin henkilöstömäärä oli 713 henkilöä, joista rahoituskeskuksessa 144 ja yhtiössä 569 henkilöä (Business Finlandin tilinpäätös 2021). Rahoituskeskuksen tulisi alkaa toteuttaa yhtiöstä siirtyviä tehtäviä vuoden kuluttua tämän esityksen voimaan tulosta. Vastaavasti henkilöstösiirrot tulisi toteuttaa vuoden kuluessa tämän esityksen voimaan tulosta. Lain muutosten voidaan arvioida aiheuttavan uuden muutostilanteen Business Finland -kokonaisuudessa, mikä voi väliaikaisesti vaikuttaa organisaation toimintaan.

JUKO: Viraston ja yhtiön tehtävien muuttumisesta johtuva henkilöstön ja tehtävien siirto voidaan hoitaa asianmukaisesti liikkeenluovutuksen sääntöjä noudattaen suunnitellun vuoden kuluessa.

Osa lain muutoksista ei edellyttäisi tehtävien siirtoa yhtiöstä rahoituskeskukseen, koska näiden muutosten tarkoituksena olisi saattaa yhtiön nykyinen toiminta säädetyksi selkeämmin lain tasolla. Tällaisia tehtäviä olisivat esimerkiksi yhtiön tehtävät, jotka liittyvät rahoituskeskuksen lausuntojen esivalmisteluun kasvuyrittäjien oleskelulupa-asioissa.

Helsingissä 27.9.2022

JUKO ry:n puolesta

Markku Kojo

neuvottelupäällikkö

Kojo Markku
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry